

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 12 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 8 " — "		
Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 4 " — "		
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — 70 "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Hej horvátok! ...

Ti pimaszok! ... Mondhatnám ezt is. De az ily kifejezéseket meghagyom a horvát művelt társalgóknak, a kik szóval, mint cselekedettel igyekeznek minél több borsot törni az édes magyar testvérek orra alá és készek támogatni a kozmopolita kalóz osztrák politikát. Mert hisz testvéreinktől, a horvátok büszke népétől kell oltalmazni nemzetiszínű zászlónkat, nehogy letépjék, a szennyes sárba tapodják. A magyar szóért a kedves Zágrában, a horvátok vendéglátó, kies fővárosában szokták oldalba verni az odaranduló vendéget. Lapjaik nyíltan és napról-napra bujtogatnak ellenünk. Politikusaik a magyar rovására nagy Horvátország kiszakításáról ábrándoznak és értekeznek és szövetkeznek. Főpapjaik, Stroszmayerék, a templomba is bevitték a magyar ellenes horvát politikát, mely a Jellasicsokat szüli. Tudjátok ki volt az a Jellasich? ... Szobra ott áll a zágrábi főpiacon. Magyar véreinket pedig, kik évszázadok óta éltek ott, vagy, kik utóbb ott földet vásárolván, becsületes munkával kenyerüket keresték, elnyomják, üldözik, mert magyarok. Tüzzel és vassal

horvátot, renegátot nevelnek belőlük, noha a bán magyar főúr volna és állítólag a magyar kormány hozzájárulásával bán. Mégis a magyarnak nyomoruságosabb, szegyénteljesebb a sorsa az édes horvát testvérek között, mint talán az oláhföldön, hol pedig a csufság, a megvetés alacsony jelzője a magyar, az ungar-név ... Mert a horvát hatóságok maguk a kezdeményezők, ha a magyar testvérnek csalán bokrétát kell nyújtani. Utóbb már a horvát honvéd tisztikar is beleleegyedett a macskazenébe. Midőn ugyanis a daliás honvéd adlátust, a magyar szívé és magyar nemes Bollát nyugalmába kényszerítették — elég fájdalom — a zágrábi értesítés szerint, ez a kalmat is tüntetésre használták fel horvát testvéreink és pedig a horvát katonák. Tehát már a kaszárnya falak között is nyíltan virágozik a magyar ellenes gyűlölködés dudvája. — Ugyanis, a zágrábi értesítés szerint, a vaskezü és magyar szellemű Bolla adlátus nyugdíjba küldetése alkalmából a tisztí ékezőkben öröm lakomákat rendeztek az ugynevezett horvát honvéd tiszték és az adlátus arczképét ugyanonnét eltávolították; mert ő horvát faló volt. Noha pedig csak ál-

lásával járó becsületbeli kötelességét teljesíté, ha a szervezetnek magyar szellemű vonatkozásait érvényesítette a királyi honvédség horvát részei között is. Hahogy a magyar szónak némileg értését követelte a tisztjeiktől...

Hej horvátok! ... Megérdemelnétek, hogy valamely goromba szót dobjak az arcotokba. A papir oly türelmes. Bizonyítja a horvát lapok papirjai. A nyomtatott papírnál, mely minden szennyet elvisel, csak egy türelmesebb, a — magyarság!

Mivé sülyedt ez a büszke, derék faj? ... Leköpi, arczul verik, rugják, tiporják, sárba fürdetik, kifosztják, csalják, rabolják, hazájából kiűzik, földjéről kikergetik, multját, jelenét meghamisítják, bérencz szolgává sülyesztik, nevéhez minden gyalázatot, minden szédelgést hozzá fűznek, a kalóz államok rendjébe alacsonyítják, melynek bástyái között kedves otthon, terített asztal talál bármely hon kivetettje, pizska. És midőn itt felhizik a jöttment [a szolgalelkű magyar szegyenletes meghunyászkodása mellett], sáros lábbal tapodhat keresztül a haza és a nemzeti eszmények oltárain. Hát van még itt magyar? ... Hát kerülnek még itt oly magyarok, a kik fejü-

Gyógyfürdön.

A cigány a harsak alatt búbajosán huzza, Könnyet fakaszt szeméimből hegedüje hurja. S köröskörül olyan komor a sok fürdővendég,
Mint a szép muzsikaszót semmibe se vennék!
Lent a parkban, a padokon fiatalok, vének Hörgő mellel, sápadt arczzal, busan üldögelnek.
Egyik-másik el is szunnyad, — mit neki a nóta!
Hörgő mellet nem gyógyít meg semmiféle kóta! ...

A lugasban búbánatos barna fiu mellett Halvány arczu szöke leány virágot kötözget. — Ugy megborzaszt a látása ennek a munkának!
Mint a, szegény, sirkoszorut kötözne magának ...

Balla Miklós.

Sátor alatt.

Irta: **Nusics Gy. Broniszlav.**

— Szerbből fordította: **Skrbics Tivadar.** —

Seregünk Nis mellett, a modoseváci tágas mezőn kezdte meg a harczt; és pedig nagy nehézségekkel és csunya idővel kellett harcrolnia; az eső gyakran éjjelkor öntött ki bennünket alacsony sátrainkból. Jól emlékszem egy ilyen éjszakára. Egész délután esett az eső s gyorsan esteledett. Mi, mint az egerek, az alacsony sátrak alá huzódtunk és csak a vásznal levő kis lyukon kukucsálhattunk ki. A szakaszvezető és az én „jobb oldalas” barátom a földön ültek, pizkos viaszgyertyát ragasztottak egy harisnyára és az előttük fekvő borjutáskán kártyáztak. Mögöttük az „utolsó szakaszbeli” pajtásom feküdt; a gyomrára serpenyőt tett mert bizony a sátor vászna keresztülázott fölötte; a cseppek lassankint csöpögnek a serpenyőbe, ő pedig meg se mozdulva dohánzik és elégedetten mosolyog, mert holnap nem lesz „iskolánk.” Az egyik sarokban azon panaszkodik valaki, hogy már maga alatt érzi a patakot.

Künn szakad az eső, mintha csak cseberből öntené valaki. A szomszéd sátorban hallani a „Katerina materina” („Anyámsz-

szony Katija” kezdetű dalt és még az „iskolába adott Mari nótáját” is. Egy másik sátorban kétségbeesett kiáltások hallhatók: egy a városban jövő káplár az eső elől menekülve, nem tudja a maga sátrát megtalálni, hanem más sátorba tévedt, a hol nincs számára hely; a legények kéri, menjen ki s végül erővel üzik el.

Az eső még mindig szakad, az éj sötét — talán sohasem volt ilyen. Az ezredkürtösök éppen most fujják a „szoprosaj”-t („capfenstreichot”), nagyon megnehezíti dolgukat az eső suhogása, trombitájuk ugy szól, mint a kakas kukorékolása. A tiszték is a sátor alá bujtak; mit csinálhat ilyenkor a tábori előőr? — azt csak a jó Isten tudja!

Megéheztem. Folyton szivaroztam; s most egy kolbász maradványait szedtem ki a táskámból. Már délután észrevettem, hogy ott vannak s ime most kísértésbe hoztak! Mellettem a „balszárnyas” emberke ül és nézi a szivarkámat.

— Nem adnál egy szivarkát? elfogyott a dohánynom! — szólalt meg végre a „balszárnyas” kis emberke.

— Hogyne adnék. Hanem van-e csutorában víz, szomjas vagyok nagyon!

— Bizony nincs! ...

Meggyújtotta a szivarkát és elkezdett körös-körül kérdezősködni, van-e valakinek

ket a saját földön felmerik emelni? A kik büszkék, a kik kevélyek, a kik önértetések, a kik elvükkel, mint karddal készek küzdeni a magyarságért, a magyar faj jobb voltáért és vezérlő, parancsnoki helyéért? Akik nem esznek a porban, a kik nem alkudoznak, a kik nem adják bérbe magukat, a kik álarcz nélkül küzdenek eme gyalázatos, nemzetgyilkos rendszer ellen, mely sáskákkal legelteti le szép országunk minden nemzeti gyümölcsét és reményét? . . .

Hej magyarok! Hát az erkölcsi hályog már annyira belepte a szemteket, hogy vakok és süketek is vagytok és nem látjátok, nem halljátok a megvető hangokat, mely szemétdombnak csufolja férgectől, szennyfőlt elborított országunkat? ! . . .

És én a horvát fenekedésekről hallván, ha ki is tör belőlem a meggyülemlett, visszafojtott keserűség . . . Hej horvátok!!! Nem vagyok képes fenyegetni őket sem szóval, sem ököl-lel, mert becsülöm bennök a horvát érzést, becsülöm még akkor is, ha méltánytalanul ellenünk fordítják is azt . . . Mert az a hitvány, az a számalomraméltó, aki mindent eltűr és ez a magyar!! . . . Nem volt mindig ily alacsony, hitvány a magyar! Csak mióta a nemzeti önértetet kiirtották lelkéből, csak mióta fajunk büszkeségét bérzolgai meghunyászkodással, porban csuszással váltottuk fel, a mióta a legtöbbet ígérőknek pénzért eladó mindenünk, azóta jutott így az ebek harminczadára az elvetemült, a leköppött magyar.

Hej horvátok!! Tehát ne méregbe mártott tüvel, sárba áztatott kor-

bácscsal, hanem, mint a Jellasich hadai cselekedtek, kifent kaszákkal támadjatok erre a nemzetre, tüzes csóvákat dobjatok elszibbadt, elszunnyadt falvaink közé! Ekkor talán pálinkamérges szegény mámorából ébred a sülyedt nemzet és meggyalázott nemzeti önértete lángra gyulad lelkében. És a fürgetegben megtisztul és . . . újra magyar lesz a magyar!

Ijabb Móríc Pál.

Aratás.

Megélénkült a mező. Dolgos kezek szorgalmatoskodnak rajta reggeltől késő estig — Édes magyar dal hangja vegyül a pacsirta nótájába. Az aczélos buza kövér rendekbe dől az élesre fent kasza alatt. Megkezdtek az aratást.

A szántóvető imáját meghallgatta az ég. Elemi csapás nem vette el tőle a munka után megérdemelt jutalmat, a termést. Reményei beteljesedtek. Hombárját, kamráját megtölti az élet.

Örvendhet és vigadozhat.

De nem teljes s nem is lehet teljes öröme.

Aggódó gonddal vágja a kövér rendeket, sohajtva köti kétébe s az ajkáról elröppenő vig dalon egy-egy szomorú hur rezdül meg s felve kérde önmagától: mi marad meg e termésből az én s családom számára?

Igen e kérdés az, mely az aratási örömben fájó érzést vegyit s nem engedi, hogy teljes legyen a magyar gazda boldogsága!

Mit ér a termés, ha nem az veszi hasznát, ki csürbe takarja?

A buza alacsony ára, a külföld erős versenye, a kivitel pangása s a mi fő gazdasági önállótlanágunk révén Ausztria zsákmányoló hatalma, mind-mind nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar gazda erszényét — jó termés esetében is — fel ne vesse a bankó.

S ha mégis — e szipolyok mellett — megakadna benne néhány csengő korona, jön az adóhajtó s elviszi az utolsó fillért is.

Régi panasza már a magyar gazdáknak, hogy nem tudnak munkájok után megélni. A tömeges kivándorlások szomorúan igazolják e panasz jogos voltát. A beözönlő idegenek birtokfoglalása, a magyar gazdák tönkretutása s a magyar birtokok pusztulása aggodalommal tölti el minden igaz hazafi szívet s előrelátja a szomorú jövőt, mely e nemzetet érni fogja, ha fel nem ébred nehéz álmából s ki nem veri a kufárokat az országházából, kik elalkusszák jogainkat, üres szavakkal, hazugságokkal orvosolgtják sérelmeinket.

Önálló, független ország lennénk, még is gazdaságilag Ausztria karjai fognak körül s metszegetik életfánknek legerősebb hajtásait. — Buzánkat olesón veszi, marhaállományunkat önkényüleg kizárhatja piaczaról — s ezek fejében rossz ipari termékeivel elárasztja hazánkat s jó drágán fizeteti kontár munkáját. — Kétszer annyit vesz, mint ad.

Nem lehet csodálni, ha ily körülmények közt görcsösen fog bennünket s ha megkísértjük a kibontakozást az édes ölelő karok közül, körül legyezget bennünket, mint a vámpír áldozatát, hogy jobban, mélyebben elaludjunk.

De elég volt már az alvásból. — Ébredjünk!

Pártunk évek hosszú sora óta sürgeti a gazdasági s ipari függetlenséget — az önálló vámterület révén Ausztriától. Ez elől annak idejében kitért a kormány jézsuíta okoskodásával, — pedig a nép, a nemzet akarata az ellenkező álláspontra helyezkedést várta tőlük.

Az a párt, mely a nemzet akarataival ily keveset törődik, azt semmibe sem veszi, nem méltó arra, hogy a nemzetet képviselje.

Elérkezett a számadás órája. Összel meg lesz az általános képviselő választás. Rajtunk áll, hogy oly emberek kerüljenek a képviselőházba, kik ismerik a nép baját s azt orvosolni is készek s a nemzet akaratának a végrehajtói is kívánnak lenni.

Édes magyar népem, állj már egyszer

vize. Meg akarja szolgálni a kölcseont. Hiába, — senkinek sincs egy kortya sem; künn pedig annyi víz folyik el hiába!

Pedig szomjas vagyok nagyon!

Elakartam venni az esővízzel megtelt serpenyőt, annak az „utolsó szakaszbeli“ nek a gyomráról, de megállított a balszárnyas pajtás.

— Ne bántsd! Van nekem egy almám, igaz: nem akartam megenni, de te csak oltsd el vele szomjadat. Erre kivett egy jókora almát, két felé vágta, az egyik felét nekem adta s a másikat visszatette borju táskájába.

— Minek teszed el? Miért nem eszed meg? Azt akarod talán, hogy elrohadjon!

Rám tekintett, mintha azt akarta volna mondani: „Hej, ha tudnád!“

— Otthon kaptad valakitől, ugy-e?

Nem. Ezt tudod, csak úgy kaptam . . . úgy no . . . mástól!

Ez a „balszárnyas“ egészséges, szép legény, csak hogy kicsike. Szemei kicsinyek, tekintete vig, homloka tiszta, bajsza kicsike. Sokszor kétszer is borotválkozik egy héten, a sapkáját is félreveszi. Egész századunkban senki sem tudta a bockorát oly szépen megszijazni, mint ő, ünnepnapon, mikor megszólalt a zenekar, senki sem tánczolt oly szépen mint ő. A fegyvervizsgálásnál ő az puskája ragyogott legjobban, tudott is vele

bánni, csak az volt a hibája, hogy mindig elrontotta a „sort“ s azért sokszor kapott „orrot“ a paranosnóktól. Mikor másodszor is megkínáltam szivarral, már kötelességének tartotta, hogy velem szemben bizalmasabb legyen.

— Tudod én mizijevói vagyok. Ott van az Belgrád mellett, tul azon a hegyen a hol táboroztunk. Aztán tudod van a falunkban egy leány, Káta a neve; de nem szerettem mi egymást, Istenemre nem, hanem csak úgy . . .

És itt hátranézett, hogy nem-e hallgatja más is. Nem hallgatott ránk senki. A káplár ép akkor vesztette el három garását, dühös volt és kiabál: „Makk disznó volt a talonban!“ A jobboldalon dalol valaki. Künn suhog az eső és már-már én is kezdem érezni, hogy „folyik alattam a patak!“ mint azt a sarokban ülő mondani szokta. Főlrántottam lábamat s elkezdtem azt a félalmát enni.

— Az ő háza a pap háza mellett van, — tolytatá a „balszárnyas“ — amienk pedig messze tőle, a község házában . . . Akár merre indulok, csak arra visz a lábam . . . s ablaka előtt megyek el. A kólóban sem tánczolok soha mellette és mégis az ő szemébe nézek. Hej! ha látnád, hogyan tánczolja a „kólót“ . . . Nem tudom mi van velem! Ha meglátom eláll a lélekzetem,

csupa tűz leszek. Még jóformán egy szót sem váltottunk egymással s mégis ha meglátom, erőt vesz rajtam az az érzélem, magam sem tudom: honnan es miért? Azt hiszik a falubeli legények, hogy szeretjük egymást, pedig Istenemre mondom, hogy nem igaz, hanem hát mindig szeretném látni, szeretnék mindig mellette lenni; — azt is láttam, hogy ő is mindig engem néz — s ha egymásra találunk tekinteni: lesüti szemét és elpirul. Igaz ugyan fiatalok vagyunk még — mért ne szerethetnők egymást, pedig mondom: egyikünk sem mondta a másiknak, hogy szereti!

Az „utolsószakaszbeli“ csendesen föl-emelte a serpenyőt s a sátor mögé öntötte a vizet, azután ismét lefeküdt helyére és megelégedetten dohányzott tovább.

A „balszárnyas“ jobboldalára fordult, aztán folytatta elbeszélését:

— Mikor aztán a multkor behívták az összes tartalékosokat, nekem is el kellett mennem. Igazán mondom nehezemre esett elmenni: nem szerettem ugyan a leányt, ő sem szeretett engemet s mégis nehezemre esett. Folyton kerülgettem a házukat, amint így kerülgettem, megláttam őt is: a kerítés mögé bujt s onnét nézett utánam; odamentem s így szóltam hozzá! „Káto, akarod-e, hogy „Zbogom“-ot (Istenhózzád ot) mondjunk egymásnak?“ Ime, ezt mondtam neki

sarkadra, ne higj a esábitók mézes-mázos szavainak! Csak addig jó barátaid azok, míg körül nem hálóztak, aztán szóba sem állanak veled.

Ismerd meg barátaidat s ne félj nyíltan is vallani azt az eszmét, melyet a függetlenségi s 48-as párt zászlójára irt s mely ott él minden magyar szívében.

Sorakozzatok e zászló alá s segítsétek azt mindenütt diadalra, győzelemre.

Meglássátok, ha azok az eszmék testet ölhetnek, miért pártunk küzd, nem fog szomorúság vegyülni aratási örömtökhöz. Szabad, független s boldog lesz a magyar!

Tassi Miklós.

A börziáner.

A börziáner, aki szerencsésen a halálba spekulálta magát, nem ritka jelenség. Hogy Wieländer* Arminnak hívják, vagy másképpen nem határoz: a foglalkozás kialakítja a maga embereit s az osztó igazság bizonyos egységes törvények szerint bánik velök. Az ő életük utját két mértföldkö jelzi. az egyik a sugárzó, a boldogságos, a megirigyelt milliomos-állapot, a másik a halál előszobája. Középső stáció csak nagyon ritkán akad s nem frázis, ha azt mondjuk, hogy ezek az existenciák szünetlenül szédítő magasság és örvénylő mélység között lebegnek.

A józan és a tisztességes emberek morálja a kártyást, a szerencsejátékost a börziáner fölé helyezi. Mert a kártyás, a játékos csak a magát veszíti, mindenesetre pedig katasztrófája szerény körökre borítja hullámgyűrűit. A börziáner ellenben akár értékekkel, akár az élelem eszközeivel spekulált, sok, igen sok embernek okoz kárt, köztük olyanoknak, akiknek a börzével semmi

* Börze milliomos volt és miután a játékkal szerzett vagyont elspekulálta, agyonlőtte magát.

először, ő meg így felelt: „Hát Zbogom Niko!” Láttam, hogy röstelkedett: „Gyere, gyere közelebb, Káto, mert háboruba megyek!” Ő meg nem tudja szegény, jöjjön-e, vagy nem? Hanem felszaladt a folyosóra, és ezt az almát hozta. „Nesze Niko — mondá — hát sajnálsz elmenni a faluból?” „Sajnállok, Káto”. Valami nyomta a szíve-met, ajkam égni kezdett, szemem megtelt könnyel, alig láttam, mintha a napba tekintetem volna... „Sajnálom itthagyni anyámat, Káto — mondám neki — Jélát is, meg Szóka nénit”. „Aztán mást nem sajnálsz itthagyni? — kérdé lesütött szemekkel. „Hát sajnálom a Sztanija nénit és a Riszto bácsit.” „Hát még kit?” „Hát téged is sajnállak itthagyni, téged is”. — aztán megfogtam a kezét... Nem tudom mi lett akkor, mintha nővérem lett volna; aztán legalább szerettük volna egymást, pedig, Istenemre mondom, nem szeretkeztünk.

— Kézen fogtad, ugy-e? — kérdém én — bizonyára megis csókoltad.

— Nem, esküszöm, hogy nem! — felelé a „balszárnyas”.

— Vald be, csak valld be...

Ebben a pillanatban megszólalt a trombita sátrunk mellett. az első ezred második századát hívta. Zaj támadt mindenfelé. A gyertyás „strimfli” felborult, a gyertya elaludt. A kártyások borjuja a kártyákkal együtt repült ki a sátorból. Az utolsó-

vonatkozásuk sincsen. A modern uralkodó áramlat, a pénzszerzés, a gazdagodás vágya ezt a szolidaritást megteremtette magának hamarosan. Hamar történt. Tudjuk: a nemzeti közérzést századok kovácsolják össze s ugyancsak százados pallérozásba kerül amíg a nemzet jobbjai az ideálok számára lefaragnak valamit a durva tömegöszönből.

Maga a spekuláció nagyon okos, hasznos és szükséges valami. A spekulatív szellem a modern élet nagyszerű moturje; neki köszönhejük a modern technika bámulatos vívmányait s a termelés, a közlekedés fölfejlődését arra a magaslatra, mely az emberi általános kultúra számára is tagadhatlanul emelkedettebb nivót jelent. A spekulatív szellem szárnyakat ad az alkotó erőnek, magának az alkotásnak pedig sokszoros értékét.

Azonban nem az a spekuláció, mely a modern európai börzéken divik; amely semmiért mindent követel s amely mindenért semmit sem ad. A börzei spekuláns kétes értékű tehetségeért olyan jutalmat kap, aminőt a tudós, a költő, a művész, az iparos soha sem remélhet. Valaki azt mondta, hogy igazán tartós csak olyan szerencse lehet, amelyet becsületes munkával megalapoztak. A börzei spekuláció embereinél azonban többnyire hiányzik ez az alap s áldozatai ők sokszor a szerencsének már akkor is, amikor fölemelkednek. Mert erő kell ahhoz, hogy valaki megmaradhasson odafönn, ezt az erőt a hétköznapi dologtevés embere ama nagy erkölcsi elvből a teljesített kötelesség érzetétől meríti. Ez a társadalom fentartó ereje, ez a kulturérzések anyja s ami ezenkívül van, nem áll meg a létért való küzdelemben. Nem sajnáljuk mert nem kár érte.

szakaszbeli“ felugrott és a káplárra döntötte a vizes serpenyőt. A káplár szidja mert leöntötte. A „balszárnyas” jajgat, mert nem találja a sapkáját. A gyertya elaludt, sűrű sötétség van a sátorban, mi a zavart még jobban növeli. Valaki azt kérdi: „Megtaláltad a sapkámat?” Benn zaj, kavargás, lökdösés, künn pedig folyton zuhog az eső. A trombitás „riadót” fu, az altisztek bottal ütik a nedves vászon falakat: „Kelj fel, alárnot funak!” Nem találom az egyik csizmám, a káplár huzta föl s kiszaladt vele. Felhuztam azt a viasszal vízmentesített harisnyát, hátamra kaptam valakinek a borjuját és kiszaladtam.

Esett az Istenadta eső, csak úgy zuhogott s hozzá oly sötétség volt, hogy semmit sem láttunk. A parancsnok valami pokróczdarabba burkolódzott. Mellette trombitás áll, kezében kicsiny fedett lámpa. Így jött össze a második század, csupa álmos és meglepődött alak.

Azt hittük, tudja Isten mi baj van... A végén az sült ki, hogy annak a szakasz-nak, amely mult reggel udvari őrsegen volt hajnalban el kellett masiroznia s éppen ezért kellett még ez éjjel új őrseget felállítani.

A „balszárnyas” még később sem akarta bevallani, hogy megcsókolta Kátót; szegény fiu, ott esett el a Tri-Usi-nál...

Eskü a debreczeni rom. kath. zárdában.

A Magyar Szó után közöljük az alábbi a Magyar Szó által is fentartással közölt debreczeni hirt. Képtelennek tetszik az egész hir. Azért közöljük, hogy a kiket illet, megcáfolhassák, mert az ily konkoly hintés veszedelmes és ha pedig való: megtorlást érdemel. Így hangzik a tudósítás:

Különös dolgokról tudósít bennünket lapunk egyik barátja. Szól pedig a történet a debreczeni rom. kath. tanítónőképezdéről, a mely kapcsolatos a zárdával, tanítónői apácák, elnöke s hittanára Wolaffka Nándor címzetes püspök. E sorok írója e napokban beszélt fenti intézet egy most végzett növendékével, egy szép serdülő hajadonnal, aki frissen szerzett tanítónői oklevelével szüleikhez ment vakációra. Beszélgetés közben a társalgás egy olyan tárgyra került melyben egy szintén zárdában végzett tanítónő prot. ifjuhoz ment feleségül s utóbbi vallására tért át.

Erre megjegyezte az említett leányka, hogy ilyen dolog ezelőtt előfordulhatott, de a jövőben nem történhetik meg. Ugyanis méltóságos Wolaffka debreczeni cz. püspök ur azt az ujjast hozta be, hogy a negyedik éves tanítónőképezdei növendékek a képesítő vizsgák előtt esküt irnak le, ezt leteszik az oltárra, s fölemelt kézzel hangosan felolvassák, hogy 1. az egyedüli idvezítő rom. kath. hitet sohasem hagyják el, 2. más vallásu ifjuhoz nem mennek férjhez, hacsak az reverzálist nem állít ki. — Tudósítónk kérdésére, hogy mi az a reverzáls, a leányka a meggyőződés hangján kijelentette, hogy ez a rom. kath. egyház által előirt egyházi törvények megtartása, a mely magyarázattal természetesen megkellett elégednie.

Kérdezzük most már méltóságos Wolaffka Nándor cz. püspök urtól:

1. Csak oly erős gyökeret vert e a debreczeni r. k. zárdában nevelt növendékek szívében a rom. kat. vallás iránti ragaszkodás, hogy egyedül eskü segítségével lehet őket az egyháznak megtartani?

2. Megmagyarázza e a serdülő leánykának; az apácák neveltjeinek a reverzáls értelmét?

Felhívjuk egyben e körülményre az illető tankerület felügyelőségét.

Eddig a hozzánk beküldött levél. Fentartással közöljük e hirt, mert szinte képtelennek tartjuk, hogy ilyen is megeshessék. Reméljük, hogy akár az intézet vezetősege, akár pedig a debreczeni tanfelügyelő módot fog találni arra, hogy vagy a hir alaptalanságát igazolja, vagy pedig a minden birálaton alul álló eskü-eljárást beszüntesse.

NAPI HIREK.

Hajdan és most.

Hunyadi János vert török-tatárt,
Németnek hős Bercsényi veszte,
Gróf Zrínyi védte a magyar határt...
S a többit is dicsfény övezte,

Mivel magyar volt!

... Hős halt meg, ám sirjára érczet
Ki vés? Világ mit tud ma róla?
A másik — hős, tudós és délczeg —
Hamar megért a penzióra,

Mivel magyar volt!

Istentisztelek.

Holnap, vasárnap az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: nagytemplomban Szücs László s. lelk., kistemplomban Biró János s. lelk., újtemplomban Kovács Zsigmond s. lelk., ispotálytemplomban Könyves Tóth Kálmán lelk., szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

Református egyházi élet.

Mint értesítenek: a debreczeni ev. ref. egyház iskolaszéke f. évi július hó 7-én, délelőtt 11 órakor ülést tart a debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében. Az ülés tárgyai: — alakulás és az ujonnan választott elnök helyettesítése. — Ugyancsak ülést tart a debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága is és pedig július hó 8-án délután 4 órakor az egyház tanácstermében. Folyó ügyeket tárgyalnak.

Pinczerek a Kossuth-szoborra.

A hivatalos urak bujdosnak a Kossuth-szobor előtt. Itt Debreczenben, mint máshol is Főispánok, polgarmesterek mind féltik a bagariát a Kossuth-szobortól. Még szerencse, hogy a nép szeretete, hűségese lelki tüze nem alszik. Összerakják filléereiket, hogy azzal a Kossuth-szobor alapját gyarapítsák. Legujabban Aradról érkezett hír. Aradon a Kossuth-szobor alapjára, egy hét alatt, 109 korona 88 fillért gyűjtött össze a pinczerektől Kovács István pinczeregyleti alelnök. Követendő példa. Hisszük, hogy a debreczeni polgárság sem engedi a Kossuth-szobor ügyét elaludni, elég szegyenletes már az is, a mi idáig meg — nem történt.

Volt debreczeni színészből — alügyész.

Annak idején a debreczeni színpadnak is ösmert, kedvelt művésze volt Bérczi (Jörg) Endre, akit egy afférja miatt is sokáig emlegettek. Bérczinek, mint művésznek, szép jövője ígérkezett a színpadon. Ő azonban a deszkapadról lelépett az élet színpadára. Jogi tanulmányait befejezte, meg is nősült. Egyik máramarosszigeti előkelő ur család bájosa és művelt lányát vette nőül, ki arról vált nevezetessé a családi körben, hogy midőn Bandi művész, de mint már exművész a jogi tudományokra készült, kedves kis fiatal felesége vele együtt, de egész alaposan, mondhatni szóról-szóra megtanulta a tudományokat, a paragrafusok tengerét. Ezután Bérczi illetőleg családi nevével Jörg Bandi a bírósághoz ment. Utóbb a lippai járásbírósnál működött, mint albíró és most, mint a hivatalos lap közli, a király a volt debreczeni színészt, a karánsebesi ügyész-séghez alügyésszé nevezte ki. Érdekes és érdemes pályaváltoztatás.

Galánffy közjegyző halála.

Csak most adhatunk hírt Galánffy Lajosnak, a hajdu-böszörményi kir. közjegyzőnek hirtelen, váratlan elhunytáról. Az élet-

erős, 61 éves férfi üdülést keresett a Magos-Tátrában, ott halt meg szívszélhűtésben. Holttestét hazaszállította Böszörménybe a gyászoló család. Pénteken délután temették el. Galánffy közjegyző rokonszenves, népszerű, derék uriember volt, a ki az irodalmi téren is szép sikerrel működött és lapunknak is kedvelt, szívesen olvasott munkatársa volt. Több sikerült felolvasást tartott a Csokonai-körben. Halála méltán keltett általános részvétet. A bánatba merült család tagja dr. Galánffy János budapesti kir. alügyész is, a ki nemrég a debreczeni igazságügyi karnak kiváló tagja volt. Galánffy közjegyző halála különösen nagy veszteség a hajdu-böszörményi társas életre, a melynek a boldogult valóságos éltető lelke volt.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalnál a hét folyamán házasságot kötöttek: Kányási György — Molnár Mária, Nemesz Antal — Pikó Mária, Kónya Sándor — Kovács Mária, Jóvér Sámuel — Kovács Julianna, Ormós Imre — Toth Julianna, Tihanyi József — Kemény Klara, Balogh József — özvegy Balázs Mihályné született Szegedi Julianna, Matyuska György — Balaton Julianna. — Összesen 8 pár. Ugyanezen idő alatt a következő halálozásokat jelentették be: özv. Matula Józsefné született Okruhlik Katalin 73 éves magánzó szívtágulat, Boldog Mária 2 hónapos csecsemő hörghurut, Nagy István 4 hónapos csecsemő görcsök, Ferenczi Zsuzsanna 9 hónapos csecsemő görcsök, özv. Nagy Istvánné született Győri Sára 78 éves magánzó bélhurut, Kiss Gyula 9 hónapos csecsemő bélhurut, Fehér Miklósné született Katona Johanna 30 éves napszámosnő tüdőgümőkór, Szekeres György 56 éves napszámos szervi szívbaj, Ösz Varga Sándor 2 hónapos csecsemő bélhurut, Hrabauer József 3 hónapos csecsemő gyermek aszály, Konyári Sara 77 éves háztartásbeli agykori végekimerülés, Fekete Ferencz 5 hónapos csecsemő bélhurut, Molnár Julianna 8 hónapos csecsemő görcsök, Sipos Sándor 71 éves napszámos tüdőgümőkór, özvegy Ari Lajosné született Váradi Julianna 78 éves háztartásbeli emlőrák, Gáborjáni Szabó Béla 2 hónapos csecsemő bélhurut, Kovács Sándor 14 éves gerinczlob, Kurdik István 8 hónapos csecsemő bélhurut, Váradi Lajos 9 napos csecsemő görcsök Siska János 49 éves napszámos tüdőgyulladás, özvegy Szücs Józsefné született Lakatos Julianna 40 éves háztartásbeli gerinczvelőlob, Rápoli Teréz 56 éves nyugalmazott dohánygyári munkásnő Brightkór, Leiser Mária 63 éves napszámosnő csontszu, Szücs Bálint 58 éves napszámos tüdőtagulat, Kopányi Kálmán 1 napos csecsemő veleszületett gyengeség, Barta Gábor 69 éves szegényházi ápoló agykori végekimerülés, Deli László János 10 hónapos csecsemő tüdőhurut Braun Adolf Géza Zoltán 1 hónapos csecsemő bélhurut, Molnár János 3 éves gyermek tüdőgümőkór, Ferenczy Ida 17 hónapos csecsemő hurutus tüdőgyulladás, Füleki Mihály 22 éves kovács segéd húsihagymáz, Bencze István 5 hónapos csecsemő bélhurut, Éles Erzsébet 25 éves hajadon tüdőgümőkór, Kovács Ernő 12 hónapos csecsemő tüdőgyulladás, Balor Mária 19 éves hajadon tüdővész, Mülleg Neitus Antal 58 éves államvasuti műszerész szervi szívbaj, Király Mihály 43 éves napszámos szervi szívbaj, Parti Mihály 70 éves önálló eszmadia tüdőhurut, Molnár Mária 5 hónapos csecsemő tüdőgyulladás 2 halva születés. Összesen 44. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt 40 születési esetet (közülük 29 fiu, 11 leány) jelentettek be, úgy a halálozási esetek 4-el múltak felül a születési eseteket.

Egy kis halottról.

Dr. Ferenczy Gyula, az ős kollégium kiváló akadémiai tanárát és nejét Báthory Irént a szerető családdal együtt mély csapás sújtotta le. Kedves kis leánykájuk a 2 éves wizelethy és ewrkeni Ferenczy Iduska f. hó 4-én váratlanul elhunyt. A szomorú esetről a család gyászjelentést adott ki. A kedves kis halottat ma délután három órakor temették a József főherczeg utcza 41 sz. háztól az ev. ref. egyház szertartásai szerint.

Padokat a színházi kertbe.

Lapunk egyik olvasónője levelet intézett a szerkesztőséghez. Felveti az eszmét, hogy az árnyékos színházi kertet kellemesen egészítené ki néhány alkalmas pihenőhely, néhány barátságos kertipad, milyenekkel az Emlékkert, a Fűvészkert, a Csokonai kert felvan szerelve. Lapunk olvasónője által felvetett ezen ötletet ajánljuk az illetékes körök figyelmébe. Debreczen ugyanis szegény belső üdülő és sétáló helyekben, néhány pihenő paddal mindjárt közönsége növekedne az árnyékos, szép színházi kertnek.

Debreczeni csirkefogók kirándulása.

A debreczeni piacnak igazi réme az a pár 9—10 éves kölyök, a kik Gáspár Gábor hasonkoru vezérök alatt üzték a zsebtolvajlás jövedelmező, de veszedelmes művészetét. Ezek a fiatal emberek már nem találtak elég teltnék a debreczeni zsebeket és a vidékre is kirándultak, de a csendőrség hazaszállította őket kényszer utlevéllel.

Darányi és Hermann Ottó.

A miniszter is, a tudós is mindketten lelkes magyarok és hazafiak. A külön-külön pályán haladva életüket, legjobb tudásokat szentelik a magyarság szentügyének és előbbrehaladásának. Most úgy kerültek össze, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter felkérésére kitűnő tudósunk, Herman Ottó vállalkozott arra, hogy a mezőgazdasági muzeum részére rendszeresen összegyűjti az ösfoglalkozási tárgyakat. Herman Ottó Koszkol Jenő festőművészt veszi maga mellé, a ki utmutatása szerint a halászati és pásztoréleti típusokat fogja felvenni. Darányi fölemvelésügyi miniszter körlevelében hívta fel az összes hatóságokat, hogy Herman Ottót nagy jelentőségű működésében támogatni kötelességüknek ismerjék. Így bizonyosan Herman Ottóék Debreczenbe is elfognak jönni, a népelet itt is gazdag megörökítésreméltó tárgyakban. Vajha már azt is megérnénk, hogy itt Debreczenben is mutathatnánk be Darányinak és Hermann Ottónak néprajzi és ösfoglalkozási muzeumot, de hát ez nem bankett. A mi uraink nem is tördnek vele.

Az ácsifjuság mulatsága.

A debreczeni ács ifjuság egylete f. évi július hó 13-án, Szombaton, a Margit-fürdő vilánynyal világított dísztermében táncmulatságot rendez. Beiepti díj személyenkint 1 korona. Zenét Kiss Gyula zenekara szolgáltatja. Kezdeté pont 8 órakor.

A nánási dalos egylet zászlószentelése.

A hajdu-nánási dalosegylet holnapi, vasárnapi zászló szentelési ünnepe iránt megyszerte általános és nagy az érdeklődés. Értesülésünk szerint a dalárdán kívül Debreczenből is sokan fognak kirándulni a derék hajdu város szép ünnepére. — Mi is örömmel adunk hirt eme kultur jelentőségű ünnepélyről, fényes sikereket kívánva a zászló alatt a nánási dalosoknak.

Veres Tóni és a becskei primás párbaja.

Veres Tóni a debreczeni kedvelt cigányprimás Becskereken próbált szerencsét. Odament a bandájával. Ámde Mojsze Milán régibb becskerei primásnak művészi önértékét sértették a jövevény művészek, úgy lehet a kenyérrigység is közbeszólt. Mit kezdjen tehát a „sértett művészi önérték!” Ezt az elvi kérdést fogja eldönteni Nagy-Becskeken a két cigányprimás és bandája. Amelyik majd szebben húzza a vonót, s amelyik több könnyet facsar ki a szemekből, az marad a győztes a versenyben. — Mert úgy áll a dolog, hogy Nagybecskereken a „rég” primás most versenyre hívja fel az ujonnan jött primást. A következő „Nyilt levélben” hívja ki hegedű-párbajra az új primást, a mi debreczeni jólismert Veres Tóni primásunkat.

N y i l t l e v é l.

Veress Tóni urnak és nemzeti zenekarának Helyben.

Messze idegenből jöttél ide a zenekarral, hogy elhódítsd tőlünk a mi imádott nagybecskerei közönségünk szeretetét; zenekarunk vénei a nagybecskerei közönség véneivel öregedtek meg, az ifjaink az idevaló ifjúsággal nőttek fel, — ismerjük hát az egész társaság szívét, lelkét, hiszen mindig ahhoz szólunk, ha muzsikálunk s most ezt a közönséget akarjátok tőlünk elszerezni — ha képes vagy rá, bármint fájjon is — ám legyen! Nyilvánosan felhívjuk, hogy álljunk ki csütörtökön este a „Rózsaszállodá”-ban a zenekarunkkal a t. e. közönség elé. — Játsszunk felváltva magyar nótát, táncdarabokat, operanyitányokat, operette-egyvelegeket, — azután álljon ki a zenekarainkból a két primás és játszszanak azok szólt, nem bánjuk, ha egy-egy kvartert is megmérkőzik egymással és azután ítéljen a mi imádott közönségünk, melyik a jobb primás, melyik a jobb banda, melyiket szereti jobban, mi ezt tudni óhajtjuk s kérjük a közönséget, hogy a mérkőzésre megjelenjen sziveskedjék. Te pedig híres debreczeni Veress Tóni! ki fogsz állni, ha nem jössz, úgy így is győztünk. Várunk! Nagybecskerek, 1901. július 3. Mojsze Milán és zenekara.

Debreczeni rövid hírek.

A szalmafonó háziipart Debreczenben is megakarják honosítani. A közigazgatási bizottság felterjesztése kapcsán a miniszter felhívta a tanácsot, hogy indítson tárgyalásokat a szalmafonás háziiparának Debreczenben való meghonosítása iránt. — **Az iparhatóság** a múlt hó folyamán 35 egyént látott el iparendélylyel. — **Debreczen város** közigazgatási bizottsága pénteken délután darálta le a város múlt havi jelentését. A szokott litografált jelszavak. — **Többféle fehéreműt** talált tegnap a Kaszautczában 61. sz. rendőr. Nem tudni, hogy kerültek oda az említett ruhadarabok, a melyek beszállítottak a rendőrséghez. Tulajdonosuk eddigelő ismeretlen. — **Részegítővel** nagy galibát csinált az éjjel Mezei Mihály

napszamos az Árpád-téri koreszmában. Az őt figyelmeztető rendőrt mindennek leszidta, miért is jól megérdemelt „előállítás”-ban részesült. Mezei már többször volt hasonló tettért büntetve. — **A Bika előtt** csunya verekedést rendezett Vég Sándor fiakeres és Balog fiakertisztító nagy néptömeg gyűlt össze a mérges emberek körül a kiket csak a rendőrség birt. szétválasztani. — **Vakmerő lopás** történt tegnap reggel a Tostakert 20. sz. Fényes nappal elloptak a szobából egy csomó fehéreműt. A megkárosított szegény asszony a rendőrséghez fordult panaszával, mely most erősen kutatja a lelketlen tolvajokat.

Az új czirkusz.

Pénteken este tartotta első előadását a Leo igazgató lovardája és kellemes meglepetést szerzett úgy változatos műsorával, mint az egyes mutatványok kiválóságával. Gyönyörű lovai vannak és az igazgató által szabadon elővezetett paripák mutatványai nagyon szépek. Az egyes művészek közül jó volt Miss Laforte az eröművésznő, a 10 éves Rezső jockey, a zenebohócok és Neidler ur a hasbeszélő. Külön megemlést érdemelnek a Barnaura emlékeztető női jockey Stefania kisasszony szép mutatványai. Az egyes számok közti időt Keleti ur kacagató bohóságai töltik ki. Előkelő közönség nézte végig az első előadást, a melyet bizonyára épp oly jó és látogatottak fognak követni.

Nyilatkozat.

„A Szent-Lukácsfürdő „Kristály” forrás vize — mint a vegyelemzésből kitűnik — a legtisztább bacteriummentes forrásvizeknek egyike; szénsavval telítve pedig, kitűnő üdítő ital, úgy magában, mint borral vegyítve, és oly gyomor bántalmakban, melyeknél szénsavas víz használata van javalva, az egészség helyreállítására, jó eredménnyel használtattam.” Dr. Bartha János, városi tisztifőorvos, Kolozsvár.

Udvarkert-helyiség megnyitása.

Az „Angol Királynő” szálloda kellemes tartózkodási helylyé varázsolt udvarkertjének szerdára hirdetett megnyitása a közbejött kellemetlen idő miatt elmaradván, az ma, szombaton este, Dajna Bandi országos hírű kisbögös szólójátéka és Magyar Testvérek zenekarának közreműködése mellett fog megtartatni. Felesleges is említenünk, hogy a ritka zenei élvezethez Hauer Bertalan vendéglős kitűnő ételekkel és italokkal szolgál.

TÁVIRATOK.**A képviselőház ülése.**

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, július 6.

Érk. 1 óra 36 perc.

A képviselőház tudomásul vette a főreadiház üzenetét, mely a letárgyalt javaslatokról szól. Az egész ülés 10 perczig tartott.

A burok szabadságharcza.

Budapest, július 6.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A dél-afrikai harcztérről napok óta napon kevés hír érkezik; a mi Londonon át jön, azt nagyon megcenzurazza a hadügyi hivatal, abból aligtudunk

a harcztér mai helyzetéről képet szerezni. A Brüsszelbe érkező táviratok azonban megmondják, hogy a burok dolga ez idő szerint igen jól áll; maga Botha, a bur fővezér is eztizente a minap Krüger elnöknek. Különösen nagy előhaladást tesznek a bárók a Fokföldön a hol az angolok előnyomulásukban nem képesek föltartóztatni. — Az angol alsóháznak tegnap nagyon zajos ülése volt; a kölcsöntörvényjavaslat tárgyalása során szóba került a háboru s az ellenzék keményen megtámadta a kormány politikáját és sürgette, hogy a kabinet kezdje meg a béketárgyalásokat.

Mikor jön haza Czetz tábornok?

Sajnos, az időre nézve nagyon bizonytalan az a kilátás, melyet Czetz tábornok hazajövetelére nézve levelében nyújt.

Levelét irt Kuzsók Istvánnak a kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeum örökös e levelben a következőket írja:

Buenos Aires, jun. 4.

Kedves honfitárs barátom!

Sorait s küldeményét június 1-én vettem; köszönöm ennek a sok járás-kelést, a melyet okozok. Csak mégis megengedi az ég, hanem is ez évben, de talán a jövő évben azt, hogy hálámat személyesen kifejezhessem.

Szándékom vala már ez évben utrakelni szeretett hazámat viszont láthatni, de „Homoproponet, Deus disponet.”

Az egyetlen látó szemem világa annyira megcsökken, hogy orvosom igen komolyan megtiltotta, hogy olvassak és írjak, sőt megtiltotta bármi nyomtatványt vagy iratot kézhez venni, ha nem akarok egy másik operációt kiállani. — De hogy hagyhatam el, hogy ennyi szivességet meg ne köszönjek?

E tavaszon helyzetemet súlyosbította az, hogy hajdomon egyetlen apolónóm, egyetlen szeretett leányom asthma attaque alá esett, 50 napig ágyban feküdt s csak az orvos türelmes és barátságos ápolása által volt képes újból lábba állni s most a legnagyobb ápolás és vigyázat mellett kezd erőhöz jutni.

Még sok mondani valóm volna, de már a szemem kezd fátyollal fenyegetni, azért a további irást halasztom vagy 15 napig, a mikor sok mindenről fogom tudósíthatni.

Addig is tudtára kívánom adni hogy „Emlékirataim”-at augusztus végéig átküldhetni csaknem bizonyonnyal remélem.

Akkor legjobb belátása szerint tehet vele, a mit, mint tulajdonával, a legjobbnak vél. — Én csak két három példányt kérek belőle, néhány j. barátom számára.

Tisztelem legforróbb hazaszeretettel Deáky Albert elnök urat, ön pedig fogadja baráti legmelegebb átkarolását

Czetz Jánosnak.

A tábornok 45 sorból álló levelét elejétől végig sajátkezűleg írta. — Szemeinek gyengeségét elárulja az, hogy néhol leírta a szavakat a nélkül, hogy észre vette volna, hogy a toll nem fog.

E m l é k i r a t a i, amiről említést tesz, még ez évben megjelennek spanyol, német és magyar nyelven. A magyar kiadást nagy gondal készül sajtó alá rendezni a muzeum őre. Ez iránt részletes propozíciót terjesztett a tábornok elé ez év tavaszán.

IRODALOM.

Irodalmi új monopólium.

— Budapesti levél. —

Néhány eddig is kedvezményezett kiadónak új monopóliummal való el látása — mert nem lehet egyébbnek mon dani azt a szándékot, melyet meg előzve tegnap tanácskozás folyt a kul tuszminiszteriumban. Wlassics minisz ter ugyanis rendeletet szándékozik ki adni a népiskolák számára, kijelentvén, hogy a könyvtárdij címén befolyó összeg ezentul kizárólag ifjusági könyv tárak felállítására, illetve kibővítésére lesz fordítandó.

A miniszter megnyitójában kifejtette tervét, a mely szerint módot akar nyújtani arra, hogy az általa alapítan dó népiskolai ifjusági könyvtárak helyesen működhessenek, az ifjuság haza fias és gyakorlati nevelése érdekében megfelelő olvasmányokat tartalmazza nak és ezzel az oktatást és nevelést kellő módon támogassák. Reméli, hogy az állam példáját a többi iskolafentartók is követni fogják.

Érdekes azonban az, hogy ezek «a más iskolafentartók» — vagyis az egyházak — nem voltak képviselve a tanácskozáson, a mely tanácskozás összeállítása legalább is különös volt.

Jelen voltak ott a kiadók közül olyanok is, a kik tankönyveket nem adtak ki, legfeljebb csak sejtik, hogy ezentul fognak kiadni, az írók közül pedig meghívták dr. Kenedi Gézát, a ki eddig legfeljebb a tanítók ülésére buzdító cikkekkel szolgálta az ifjusági irodalmat.

Nem hívták meg ellenben a Szent-István-Társulatot, mely jelenleg nagy buzgalommal műveli az ifjusági irodalmat és oly olvasmányokat ad, amelyekre (például Boz Dickens, „Twist Olivér“-e, Bulwer, „Pompéji végnapjai“, az eredetiek közül a Büttner nővérek, Sziklai János és mások műveire) még csak az egyoldalú felekezeti fel fogás vádját sem lehet alkalmazni, többet ezekből maga a kormány ajánlott. Kaposi József igazgatót pedig a miniszter véleményadásra szölitotta fel.

Nem vett részt a tanácskozmányban Szemák István tanár, holott az ifjusági olvasmányok ellenőrzését külön szakfolyóiratban teljesíti az országos középiskolai tanár egyesület megbízásából.

Igaz, hogy ez a szakfolyóirat nagyon nyomatékosan szokta leleplezni, kivált a miniszter által ajánlott ifjusági művek pornografikus részleteit és egyéb fogyatékoságait. Egyszóval — tanácskozások leple alá rejtett monopólium fog az egészről kipattanni, olyan, mint

a most divó tankönyv-monopólium, a melyben a kiadóra nézve lehet köszönet, de másra ugyan nem.

Közgazdasági tanulmányok.

Ausztriában és Szerbiában tett tanulmányutja alapján írta Leitgeb Imre. Két szomszédunknak: Ausztriának és Szerbiának élő állat és állati nyers-terményeiről írta szerző e tanulmányát, hogy szomszédaink termelő és fogyasztó képességét minél behatóbban megismerjük. Aktuálissá teszi tanulmányát a vámszedések közelgő lejárata; mert hisz kétségtelen, hogy az új alakulások helyes keresztülvitelének első alapfeltétele ellenfeleink viszonyainak, közgazdasági erejének ismerete. Szerbiát sok tekintetben kicsinyeljük, holott bizonyos gazdasági ágakban, minő p. o. a sertéskevétel, első rendű hatással van Magyarország gazdasági alakulására. Ausztriával annyira megszoktuk a közös háztartást, hogy egészen a mult esztendeig csak Magyarországnak s az egész osztrák-magyar monarchiának gyűjtöttük össze külkereskedelmi forgalmát; míg magának Ausztriának forgalmát egyáltalában külön nem is tartották nyilván. Leitgeb Imre jelen tanulmányában nagy fáradsággal összeállította ezen adatokat is és ezáltal eddig ismeretlen oldalról világította meg Ausztria önerejét, termelő s fogyasztó képességét, s a mi kereskedelmünket közvetítő szereplését. Érdekesen fejtegeti Leitgeb, hogy e két szomszédunk külkereskedelmi forgalma mily szorosan összefügg a mi gazdasági haladásunkkal. Szolid statisztikai alapokon nyugvó, elfogulatlan következtetései egyaránt érdekelhetik a liberálist s az agráriust. Leitgeb a mult évben Németországról írt hasonló tárgy tanulmányt s legközelebb Dél-Németországnak és Svájcznak fogja külkereskedelmi viszonyait s piacainak reánk vonatkoztatott jelentőségét ismertetni. Munkája tehát egy rendszeres, nagyobb szabásu terven alapul, melynek teljes keresztülviteléhez, önzetlen munkája sikeréhez, jövő gazdasági érdekeink szempontjából minél szebb sikert kívánunk.

CSARNOK.

Egy iskolai kaland.

(Elbeszélés a régi debreczeni diákeletről.)

Írta **Kuthy Lajos.** 6.

— Tán bírnék is vele, — gondola Dongódy, — de majd lármát üt s a botrány lesz nagyobb. — Azért jónak látá a szép szó erejét még egyszer megki sérteni.

— Uram, — mond a részeg paraszthoz nyugodt és lágy hangon, — látom, hogy az ur józan nevelt ember.

Az ör egyet igazita bajuszán s feljebb tartá fejét.

— Az ur megérdemli, hogy titkoma birja. Az ur foglya, mint amott is mondam, nem jött-ment gazember; ime néz ze frakomat.

Az ör megtapintá a ruhát s látni erőlködött.

— Bizonyossá teszem a nemzetes urat, hogy igen fontos származatu vagyok, mit azonban itt, az éjnek setétségében föl nem fedezhetek. Juhokat hajtaték héti vá sárna. Vakmerő juhászom az este barmaim javát kicserélte s ezt nekem hirül hozták. Öt nyomozni jöttem, most, midőn a bünál-

domást itta; de a kancsók közt jókor elkészült s a sárba fagyott.

Az ör keményen ránézett zavaros szemével, mintha kétkednék.

— Igen, igen; tessék csak jönni... Vigyázzon kérem, gyöngéd lábát megsérti a kegyetlen rög... Na ime! amott fekszik kуваса mellett, Nem olyan-e mint a Faraó sertései?

Az ör előre nyujtá nyakát és szemeit; s a kérdést meggyőzőtleg igenlé fejével.

— Na lám, ha most barátom uram engem városához visz és kilétem megtudatuk; nem kinevetés leend-e díja? sőt, Isten bocsásd, nem azt hinnék-e, hogy egy kissé boros, s alattvalóinak roszt példát mutatna? Nekem nyugtalanságot okozna, magának szégyent, sazonkivül nem tudja-e, hogy nemes embert illetni tilos, hogy ki azt merészli, bünhődés fia?

— Igen is tudom teéns uram, felelt az ör levett kalappal.

— Na édes fiain, ha tudja, tegye fel a kalapját s ovakodjék. Ott az ihászom, kísérje be azt. Báránysipkája ugy is hasonlít enyémhez, s bundája szakasztott magamé: azon érdemes két polgár nem látta bundám alatt a sorsomhoz illő ruházatot, s azért holnap nem fogják megkülönböztetni, én voltam-e vagy az ihászom. Tehát cselekedjék okosan, mint ily józan főhöz illik; s töltsé kötelességét, mert az a becsület dolga. Holnap a városháznál találkozni fogunk. Ott veendi tölem szolgálatjutalmát.

— Szerencsés jó éjszakát! — kíváná a lábán alig álló ör Lukácsnak; ki ügetésbe vevé viselt lábait, hogy ha a juhász ügy tisztába jó el ne foghassák.

Mily szépen megmenekült volna, de Czirmos kénje mindenütt nyomában járt s azon meggyőződést vitte urához, hogy Lukács ur fa után vala.

Másnap utángondolá Dongódy a vésszes éjt.

— Csak szólhattam volna szegénnyel, mindent felednék.

Most feltámadának bajai, mint nyomorban, vagy balesetkor szokott. Mennyi inség a multban, s mennyi vészödség vár reá. Tanulói hitele nincs, pénze nincs, mije sincs. Azonban szégyen készül fejére és bünhődés. A zsidó nyelv tanára okvetlenül megidézetti; hátha még Czirmos felismerte. Oh miért is küldték iskolába, hogy időnap előtt megszáradjon kedve. Azonban az éj kalandját mélyen titkolá. Talán még mindent kiegyenlít a sors.

Egész héten vadbelényt álmodott, mely üzé, kergeté, mint Vulcan bikái Jasont. — Oh csak jönne ama nagy nap, mert fejem isszonyuan fő.

Szombat hajnalban nagy lötás-futás támadt a diáklak podiumán, mint minden szombaton.

— Ad causas! — rivalgá a vihanczos ifjuság, megtudni, miként menend le rajtok a nap.

Kitódultak a tizedik ház vazalljai is. Dongódy egy oszlop megé állt.

Minő tábor gyült össze a keleti szegletben. Köpeny, ködmön, paplan es ó bundák öltettek ing fölé: s az öltönyök minden századából antique darabok jelentek meg. Róka, medve, farkas, nyuszt- és juhprémek egyszinben néztek ki mert a tisztas idő mindenikről egyformán leszedte a szőrt.

Miért nincs egy milliomos keblében annyi életkedv, mint e kopott köntösök alatt, s miért nem daczol ugy bajával a fegyveres tábor, mint a mindentelen diák?

Az apparitor megjelent, s hozá az élethelál diplomáját egy kormos lámpással. Mint mindig, Ugrancs lön felolvasó. Hangja sikoltó volt, minden megérté. Fölvevé a lapot s a tömeg fül lett.

Egy helyen félben szakadt, mintha ki-méletből át akarna ugrani néhány vádat vagy bünt: mert e két szót az iskolaszék rendesen rokonnak vette.

— Tovább, tovább! kiállt az ifjuság, s Lukács urban egy névtelen sejtés meghüté a vért.

Ugrancs folytatá:

Causa X-a. Non id agit, ut in studiis, proficiat, (nem igyekszik tanulni) Lucas Dongódy

Causa XI-a. Professorem decepit, (tanárját rászedte) Lucas Dongódy.

Causa XII-a. Jurato subterfugit, (az esküdtől megszökött) Lucas Dongódy.

Causa XIII-a. Diphteratus incessit, (bundába járt) Lucas Dongódy

Causa XIV-a. Muros collegii superavit, (az iskola falát megmászta) Lucas Dongódy.

Causa XV-a. Lignum auferre tentavit, (fát akart csenni) Lucas Dongódy.

Lukács nem hallgatá tovább. Vad sorsa torkára nőtt. Az ifjuság különben is tréfát szokott üzni, ha valaki egy vád alatt egyedül állt. És ő ily pitykés, sallangos bűnökben. Minden száznál hahota vagy új-jongás követé, s végre legművészebb kitéttel is röhögés tödult nevére. Szive csordultig lön; neki keseredett egész erőből, s mint igazi bús magyar, haza ment és... lefeküdt.

Kilencz-tájban fölkel talpalni fel s alá. Oly komor arcot ölte, hogy laktársai féltek megszólítani. Különben is fájlalák a gondatlan tréfa komoly eredményeit. A világért nem tudatták volna, hogy a levél körmeik közül kelt. Reményét hagyjuk menedékül, gondolák ennyi ostroma közt. — Hosszu csend után Ugrancs fogott szót.

— Ne busuljon földi, mond kecskepathossal, az ember ugysis előbb-utóbb elhullatja napjait mint az őszi diófa, s aztán vége az inségnek.

De Lukács nem felelt. Egy óra mulva, midőn a szolga történetesen oda vetődék, szólalt meg:

— Dárdás, szedd össze motyómat, s vidd zsibvásárra.

Társai ütközve néztek, kérdőleg mit akar.

— Czirmos rég feni fogát, de becületembe nem fog harapni. Tudom ugysis kiküszöbölne: inkább sine fine elmegeyek. Ezt rögtöni pakolás követé, s könytelen bucsu.

(Folyt. köv)

Nyilttér.

A WILHELM-féle
antiarthrikus antirheumatikus
Vértisztító thea

2 koronás csomagokban minden
gyógyszertárban kapható. (3)

Cséplőhöz való részek,

manometer (fesz mérő), zsirozó, továbbá javított takarékos tüzhelyek, ócska, de jó karban levő ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok, más építkezéshez való vastárgyak kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtűzszede udvar.

Ugyanott több ócska vetőgép kijavítva jutányos árban kapható.

Nagyérdemű borfogyasztó közönség!

Tisztelettel tudatom a n. é. borfogyasztó közönséget, hogy miután az idejű termés szépen mutatkozik, azon helyzetben vagyok, miszerint az általában jó hírnévnek és kitűnőnek ösmert

martinkai boraimat

ha valaki 5 literen felül nagyobb mennyiséget vesz (10 fillér) 5 k. árleengedés kedvezményt adok. Miután még **Martinkán 1899-iki borok** rendelkezésemre állanak és valódiságában tiszta, kezelésem alatt szolgáltatom ki. Valamint valódi **szekszárdi boraimat** literenként 80 kr. (1 k. 60 f.)

Becses megrendelésüket kérve, tisztelettel:

Galamb Sándor

vendéglős, Péterfia-u., a honvédlaktanyával szemben.

(Helyi-vasut megálló hely.)

Önkéntes árverés.

Néh. Dobray István és neje Kovács Zsuzsanna hagyatékához tartozó Csapó-utcai 5 sorszámú ház a f. é. július hó 13-ik napján, d. u. 3 órakor a debreczeni kir. tszék árverési termében önkéntes bírói árverése 1 eladatni fog.

Az árverési feltételek dr. Nagy Lajos végrendeleti végrehajtónál (Egyháztér 15 sz. a) megtekinthetők.

Több sziz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

28 hold új föld tanyával az Ondód mellett eladó. Teher 4000 frt. — Értekezhetni Vörösmarty (Liba) utca 5 sz. a.

Eladó tisztán kezelt fajborok fehér és kevés veres. Dienös Barna n.-létai telepéről. Tudakozódhatni Széchenyi utca 46 sz.

Mérlegképes könyvelő, ki a magyar és német levelezést bírja, szabad óráiban elvállal könyvek vezetését vagy bármily irodai munkát. Czím a kiadóban.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészebb üdítő ital. Kapható minden fűszer üzletben, kávéházak és vendéglőkben. Fő-**r a k t á r:** Piac-u. 7. sz.

Egy 7-ik realista irodába vagy mérnök mellett alkalmazást keres, esetleg elvállal rajzolásokat. Czím a kiadóhivatalban.

Műköszörüs és késes üzletemet május 1-től Simonffy-utca 2. sz. házba helyeztem át. Elfogadok szakmamba vágó bármely munkát **gyors, pontos és jutányos ár** melletti elkészítésére.

HANDLOVITS ISTVÁN.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Jencs-féle Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szeplő, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arczbőrt simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczbőr fényességét. **Ára 1 korona.** A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos

„Szt. János” gyógyszer-tárában
Budapest, II., Széna-tér.

Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszer-tára
Budapest, VI., Váci-körút 17.

LEO sport-lovardája. LEO.

DEBRECZEN

Szombaton, július hó 6-án este 1/2 9 órakor

nagy fényes előadás

a legkitűnőbb műsorral.

Külön kiemelendő: **Adi, Edi és Handi** három bohóc, repülő kalapokkal. **Miss Clair Laforte** erőművésznő. **Leo igazgató** kitűnően idomított lovaival. **Ulle Stefania** a jelenkor legkitűnőbb jockey lovárnője, számtalan ug-rásaiban a vágató lóra. **Sarolta kisasszony** nemzetközi táncosnő. **Stoivler Ferencz** hasbeszélő 6 mozgó bábjaival.

Jegyek előre válthatók Schvarcz Dániel dohánytőzsdéjében, (Bika szálloda) reggeli 10 órától délután 6-ig.

Helyárak: Számozott zártszék I. és II. sor 2 kor. I. hely 3. és 4-ik sor 1.40. II. hely 5-6, sor 80 f. III. hely 7. és 8-ik sor 60 fillér. Deákok, katonák örmesterig s gyermekek zártszékre I k. 20 f. I. helyen 1 k. II. hely 60 f. III. hely 40 f.

Vasárnap 2 nagy ünnepi előadás: d. u. 4 és 1/2 és este 8 és fél órakor.

Becses pártfogásért esedezik

LEO.

igazgató.

Bor-árjegyzék

Szabó Kálmán és Testvérei

Szent-Anna puszta homoki szőlőtelepén termelt

természetes ó-borokról

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 "
Veres asztali 98-ról	80 "
Nagy burgundi siller	92 "

Palaczkokért 16 fillér letét.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota

valamint

Geréby Fülöp utódai, Fritsch Károly,
Bán László, Parti Ferencz,
Czeglédy és Polgár, Tóth Kálmán,
Félegyházi János, Váray József

fűszerkereskedő uraknál.

Czimeket

közöl ajánlatok megtevésére, az összes országokban létező bármely foglalkozáshoz tartozó egyénekről a nemzetközi czimiroda

Josef Rosenzweig & Söhne Bécs I.
Bäckerstrasse 3. Interurb. Telef. 8155.
Prosp. ingyen.

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitűnőbb és legbiztosabb a

FÖLDES-féle

MARGIT-KRÉM

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsirmentes.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden másbőr bajt. Kisímitja a ráncokat, redőket, himlő helyeket és az arcot fehérre, simává és tédvé varázsolja.

Legkitűnőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 ft. Margit-hőlgypor 60 kr. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahn pasta) 50 kr. Margit arcvíz 50 kr.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszerész. Arad.

Kapható minden gyógyszerárban, droguériában és illatszerek kereskedésben.

Főraktár Debreczenben: Szítez Ferencz, Tamássy K.-né, Füleki Pál, Tóth Béla, Balázs Ödön, Rotschnek V. E., Mihalovits I., Muraközy László gyógyszer-táraiban.

B

Szoba diszfestést, tapétozást és fény-mázolást

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árért vállalok, — továbbá elvállalok mindenféle

nedves és salétromos falakat

48 óra alatt kiszáritani, jótállás mellett.

Bleier J. M.

Csokonai utca 37 szám.

Sok pénzt

1000 koronáig havonta

kereshetnek (esetleg mellékkeresetként) szolid, becsületes uton bármily társadalmi állású emberek

Bővebb értesítést ad „Reell 149“ sz. alatt a hirdetési iroda E.

Kristoffik Insbruck Postfach 36.

Javasolva: a légzési valamint az emésztési szervek hurutos betegségeinél, vérértékesítésnél stb. Nem javasolva, az aszkór betegségnél.

Gleichenberg gyógyhely

Alkali muriatikus források: Constantin és Emma források, alkali, muriatikus vassavany források: Jánoskut, tiszta vassavany, Klausen forrás, savó, sterilizált tejkura (száraz élelmezés) kegyforrások, fenyő, belégzési gyógymód külön kabinetekben. Pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő calorisator fürdők, fenyő és acél fürdők.

Nagy hidegvíz gyógyintézet, Terep-cura, enyhe, langyos, pormentes szélesenedes levegő, erdős, dombos vidék.

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsirendelések a fürdőigazgatóságnál Gleichenbergben.

Fürdő idény Május 1-től szept. végéig!

A »borszéki borvíz« a savanyúvizek királya.

Borszék gyógyfürdőn

(900 m. magasságban. Erdély, Csikmegye.)

A fürdőidény június 15-től szeptember 15-ig tart.

Gyógytényezők: Hűs, ózondus levegő. Kitűnő különböző vegyi összetételű mesés gazdag borvíz források, köztük a világhírű „Borszéki főkut“, a savanyúvizek királya, az erős vasas Kossuth-kuti, a páratlan József főherceg-kuti s a gyomorbaajosok nélkülözhetlen itala: a Boldizsár-kuti stb.

Szénsavas hideg tükör fürdők, a világon egyedül álló Lebegő, Sáros, Lázár, O-Sáros.

Ujjonnan berendezett szénsavas, meleg pezsgő fürdők, lápsós, fenyő fürdők, hidegvíz gyógyintézet, massage és villamosítás.

Szállodákban és külön álló villákban 600-nál több szoba áll rendelkezésre. A fürdő helynek 30 klm. meghaladó jól gondozott sétánya van. A fenyvesek rengetegei között közeli és távoli, gyönyörűbbnél gyönyörűbb vidékekre kiránduló helyek. Posta, távirat, csendőrség, fürdő orvos van.

Naponta cigányzene.

Közlekedés: Sz.-Régenig, Madéfalváig vasuton. Szász-Régentől naponta gyorskocsi járat, váltott lovakkal. Gyorskocsira előjegyezhetni Miklós Görögnél Sz.-Régen.

Felvilágosítással, prospektussal (több nyelven), árjegyzékkel díjmentesen készséggel szolgál

az igazgatóság.

A borszéki borvíz megrendelhető: igazgatóság, Borszék.

A világ minden tárlatán első kitüntetést nyert. Millenniumi nagy éremmel is kitüntetve.

Kapható mindenütt. Debreczenben: Csanak I. Szabó Zs. Geréby F. utóda, Félegyházy és Korcsok G. urak üzletében